

Příloha k protokolu o SZZ č. ....

Jméno: **Monika Bartoníčková**

Vysoká škola: **FF JU v Č. Budějovicích,
Ústav estetiky**

Obor: **Estetika**

Datum odevzdání posudku: 26. 6. 2012

Vedoucí */ **Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.**

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

PROMĚNA ESTETICKÉHO VNÍMÁNÍ V KONTEXTU VZNIKU A ETABLOVÁNÍ MEDIÁLNÍ KULTURY

(téma)

Bakalářská práce Moniky Bartoníčkové se věnuje rozboru příčin a důsledků vzniku tzv. masové kultury. Téma je pojato široce, proto lze očekávat námitky, zda nejde více o práci sociologickou s přihlédnutím k estetickým faktorům. Těmto námitkám nahrává možná až příliš podrobný popis sociálních proměn, které předcházejí masové společnosti. Autorka však toto základní riziko práce bere na vědomí a korektně se s ním vyrovnává. Velmi elegantně a nenápadně dojde k přesunu sociálního akcentu v těžiště estetické.

Taktéž formálně Monika Bartoníčková splňuje standardní požadavky kladené na bakalářskou práci, zvláště její pozornost a znalost gramatiky je ve srovnání s nynějším společenským, ale i vysokoškolským průměrem vynikající. Přesto si dovolím několik poznámek. Autorka stále ještě trpí některými středoškolskými návyky. Ráda komentuje své budoucí či minulé počínání: „V této souvislosti použiji slova J. Habermase..“ (s. 8), „úvodem je třeba upozornit...“ (s.10), „Tohoto faktu jsem si povšimla i já.“ (s. 11). Monika Bartoníčková si musí více osvojit argumentační a akademický styl vyjadřování.

Citacím je věnována péče, avšak na straně 10 jsme upozorněni, že reflexe davu Le Bona není srovnatelná s dnešní koncepcí, protože: „kniha, ze které cituji, vyšla r. 1946“ Mnohem podstatnější by bylo udat datum prvního vydání (1895), tedy čas sepsání Le Bonova díla. O to obdivuhodněji by se jeho postřehyjevily. Rok 1946 nám nesděljuje nic.

Jak uvedeno, práce drží výrazný sociologický ráz, rozbor psychologie davu je místy příliš hutný, avšak nutno dodat, že v momentech, kdy se zdá původní záměr v nedohlednu,

podají se vhodnou aplikací přesvědčit čtenáře o oprávněnosti zvoleného přístupu (např. tištěné médium jako „vůdce davu“, s. 14).

Poté, co je prezentována determinující síla kulturního průmyslu (kapitola II. Horkheimer, Adorno), uvádí autorka na straně 20: „Protože jsme však přijali, že produkty kulturního průmyslu jsou jen výsledkem obří ekonomické mašinerie a navíc jsme neustále utvrzováni v tom, že jde o ideologii, kterou nelze změnit, jsou umělci nuceni začlenit se do tohoto obchodního systému.“ **Bylo by možné zřetelněji vysvětlit, jaké substanciální „já“ či „my“ „přijímá“, nebo „nepřijímá“ mašinerii?** Jak chápe autorka roli kritického subjektu? Je reálně opírat se o takové karteziánské ego?

Na straně 21 je shrnut Ecův optimistický postoj vůči masové kultuře. Autorka nám jej předkládá, avšak nijak nekomentuje. Nedožíváme se tedy, zda je reálná naděje na smysluplnou kulturu, když vstoupí do procesu ti, „kdo mohou předat hodnoty“. **Není tato teze ještě více utopická, než pověstná utopie tzv. frankfurtské školy?** V kapitole Masmédia v současnosti je třeba ocenit postřeh autorky, kdy trefně poukazuje na proměnu v mediální komunikaci, v jejímž důsledku je opuštěna představa jednosměrného předávání informací (pověstná teorie zázračné střely) a strategie zacílena na dojem reciproční komunikace mezi zdrojem a příjemcem sdělení. Na straně 26 je rozebíráno přetížené vnímání moderního člověka a tím ospravedlněna „otupělost“. Klasikem pojednávajícím o vztahu centrální nervové soustavy a mediálního determinismu je bezesporu McLuhan, avšak je pracováno s mnohem pozdějšími reflexemi, přičemž tato původní by jistě stála za zvláštní pozornost a zahrnutí do použité literatury.

Jako velmi kontroverzní se jeví začlenění estetiky Jana Mukařovského do kontextu mediální kultury a kritické teorie. Na straně 31 autorka k Mukařovského estetice poznamenává: „- v umění dominuje estetická funkce.“ a o několik řádek níže: „tedy nelze nikdy s konečnou platností určit, co umění je a co nikoliv.“ Byla by autorka schopna vysvětlit, **čeho je estetická funkce funkcí, pokud není jasné, co umění je a co není?** Autorce musí být opětovně uznána schopnost aplikovat vzdálená témata (Mukařovský a reflexe mediální kultury) v relativně soudržný celek. Přesto by v rámci obhajoby mělo zaznít, na základě čeho lze Mukařovského estetiku do práce zahrnout.

Na straně 38 vynáší autorka tezi: „Jak jsem již naznačila, umělecká díla jsou produkty společenské práce. Vycházejí tudíž ze zkušenosti, ale přesto se od ní svým způsobem distancují.“ O čtyři řádky níže je uvedena Adornova citace: „Umění je společenskou antitezí společnosti, z níž se nedá přímo odvodit. Konstituování jeho oblasti odpovídá konstituování oblasti lidem vnitřní jako prostoru jejich představy a podílí se na sublimování.“ Je si autorka

